

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

पञ्चाङ्गम्

अद्य सिद्धार्थी वि.सं. २०८२,
कलियुगाब्दः ५१२७ शरद-ऋतुः
सूर्यः दक्षिणायनम् कार्तिककृष्णनवमी
आश्विन २९ प्रविष्टांशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-5 ■ वर्ष-4 ■ अङ्क-350

1

अक्तूबर, 15 2025

Website- www.himsanskritam.com

Email- himsanskrit@gmail.com

2 हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेससमितेः
अध्यक्षपदस्य विषये राजनीतिः
तप्ता, राज्यस्य द्वौ नेतारौ देहलीं
प्राप्तौ

3 गङ्गानाथझापरिसरे
भारतीयज्ञानपरम्पराविषयि
ण्याः कार्यशालायाः समारम्भः

5 इदानीं चीनदेशः गुप्तविमानानाम्
अपि अन्वेषणं कर्तुं शक्नोति;
quantum radar 'Photon
Catcher'.....

प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना मङ्गोलिया-देशस्य राष्ट्रपतिना खुरेलसुख उखना इत्यनेन सह प्रतिनिधिस्तरीय वार्ता कृता

हिमसंस्कृतवार्ता: - नवदेहल्यां
प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना मङ्गोलिया-
देशस्य राष्ट्रपतिना खुरेलसुख उखना
इत्यनेन सह प्रतिनिधिस्तरीय वार्ता कृता।
सभायां उभौ पक्षौ मानवीयसहाय्यं,
मङ्गोलिया-देशस्य रिकथस्थलानां
जीर्णोद्धारं, आप्रवासनं, भुविज्ञानं,
खनिजसम्पदासु सहयोगं, सहकारिता -
संवर्धनं, डिजिटल-समाधानानां
आदानप्रदानम् च समेत्य विविधेषु
सहयोगविषयेषु एम. ओ. यू. इति
सन्धिपत्राणां आदानप्रदानम् कृतवन्तौ।
अस्मिन् अवसरे, भारत-मङ्गोलिया-देशयोः
द्वैपाक्षिक-सम्बन्धानां सन्ततितमे
वार्षिकोत्सवे उभावपि संयुक्तरूपेण प्रैष्य-
चिटिकां प्रकाशितवन्तौ। नवदेहल्यां
संयुक्त-वार्ताहर सम्मेलनं सम्बोधयन्
प्रधानमन्त्री मोदी अवदत् यत्, भारतं
मङ्गोलिया-देशस्य नागरिकाणां कृते
निःशुल्कं ई-वीसा इति पार-गमनागमन
अनुमति-पत्रं प्रदास्यति। सः अवदत् यत्,

मङ्गोलिया देशात् भारतं प्रति युव-
सांस्कृतिक-राजदूतानां वार्षिकयात्राम् अपि
भारतं प्रायोजयिष्यति। श्रीमोदी अवदत्
यत्, भारत-मङ्गोलिया-देशयोः सम्बन्धः न
केवलं कूटनीतिकः अपितु उभयोः राष्ट्रयोः
मध्ये भावपूर्णः आध्यात्मिकः च सम्बन्धः
अस्ति। सः अवदत् यत् मङ्गोलिया-देशे
बौद्धधर्मस्य विकासे नालन्दा-
विश्वविद्यालयस्य महत्त्वपूर्ण भूमिका
आसीत्।

**मङ्गोलिया-देशस्य विकासे भारतं
दृढं विश्वसनीयं च सहभागी
अस्ति- प्रधानमन्त्री**

प्रधानमन्त्री मोदी अवदत् यत् मङ्गोलिया-
देशस्य विकासे भारतं दृढं विश्वसनीयं च
सहभागी अस्ति। सः अवदत् यत्, भारतस्य
सप्तदशमलवधिकैक बिलियन् यू. एस्.
डालर् मूल्यात्मकेन ऋणसाहाय्येन
विनिर्मितः तैल-शोधनागार-प्रकल्पः
मङ्गोलिया-देशस्य ऊर्जा-सुरक्षां

प्रवर्धयिष्यति। अस्मिन् अवसरे मङ्गोलिया-
देशस्य राष्ट्रपतिः खुरेलसुख उखना इत्येषः
तैल-संशोधनागार -परियोजनायां पूर्णरूपेण
समर्थनाय भारताय, प्रधानमन्त्रिणे मोदिने
च कृतज्ञतां प्रकटितवान्। सः अवदत् यत्,
डिजिटल-सहकारविषये एम्. ओ. यू. अपि
भारत-मङ्गोलिया-देशयोः मध्ये
ऐतिहासिकः निर्णयः अस्ति। मङ्गोलिया-
देशस्य राष्ट्रपतिः भारतस्य
चतुर्दिवसीयायात्रायां नवदेहल्यां
संप्राप्तवान्।

वर्तमान-वित्तवर्षे शुद्ध- प्रत्यक्ष-कर-संग्रहः षट्- दशमलव-त्रयस्त्रिंशत् प्रतिशतात् अतिक्रान्तः

हिमसंस्कृतवार्ता: - वर्तमान-वित्तवर्षे
शुद्ध-प्रत्यक्ष-कर-संग्रहः षट्-दशमलव-
त्रयस्त्रिंशत् प्रतिशतात् समेध एकादश-
दशमलव-एकोनवतिः-लक्ष-कोटि-
रूप्यात्मकात् अतिक्रान्तः।
आयकरविभागेन सूचितम् यत् अप्रैल-
मासस्य एक-दिनाङ्कात् अक्टूबरमासस्य
द्वादश-दिनाङ्कपर्यन्तं शुद्ध-कॉर्पोरेट-कर-
संग्रहः प्रायः पञ्चदशमलव द्दिलक्ष-कोटि
रूप्यकाणि आसीत्, यश्च गतवर्षस्य
समकालिक-परिमाणेन द्विप्रतिशतादधिकं
वृद्धिं प्रदर्शयति।

कृत्रिमबुद्धि-केन्द्रं भारतस्य कृत्रिमबुद्धि- अभियानस्य लक्ष्यसिद्धौ अत्यन्तं महत्त्वपूर्णा भूमिकां निर्वहियति-सूचना- प्रौद्योगिकी-मन्त्री अश्विनी वैष्णवः

हिमसंस्कृतवार्ता: - सूचना- प्रौद्योगिकी-
मन्त्रिणा अश्विनी वैष्णवेन प्रोक्तं यत्
आन्ध्रप्रदेशे गूगल इत्यनेन उद्घोषितं
गीगावाट्-स्तरीय कृत्रिमबुद्धि-केन्द्रं
भारतस्य कृत्रिमबुद्धि-अभियानस्य
लक्ष्यसिद्धौ अत्यन्तं महत्त्वपूर्णा भूमिकां
निर्वहियति। गूगल इत्यनेन आन्ध्रप्रदेशस्य
विशाखापत्तनम् नगरे गीगावाट्-स्तरीयं
कृत्रिमबुद्धि-केन्द्रं स्थापयितुं आगामि
पञ्चवर्षेषु पञ्चदश-अरव-अमेरिकी-डॉलर-

मूल्यात्मकस्य महद् निवेशं घोषितम्।
एतत् केन्द्रं अमेरिकादेशस्य बहिः गूगल-
समवायेषु महत् कृत्रिमबुद्धि-केन्द्रम्
अस्ति। नव-दिल्ल्यां भारत-कृत्रिमबुद्धि-
शक्ति-कार्यक्रमे भाषमाणः श्रीवैष्णवः
अवदत् यत् एतत् कृत्रिमबुद्धि-केन्द्रं
भारतस्य कृत्रिमबुद्धि-अभियाने बहुविधं
योगदानं करिष्यति। वित्तमन्त्री निर्मला
सीतारामण इत्येषा अवदत् यत् अस्य
परियोजनायाः शुभारम्भः प्रगतिशील-
नीतिनिर्माणाय, शासन-संबन्धि निर्णय
स्वीकरणाय च गतिशीलतायाः मध्ये
सुसंगतिं दर्शयति।

बिहार-विधानसभानिर्वाचनाय भाजपेति दलेन एकसप्तति प्रत्याशिनां प्रथमा सूची प्रकाशिता

हिमसंस्कृतवार्ता: - बिहार-विधानसभानिर्वाचनाय भाजपेति दलेन
एकसप्ततिः प्रत्याशिनां प्रथमा सूची प्रकाशिता। उपमुख्यमन्त्री सम्प्रतः चौधरी
तारापुरतः, उपमुख्यमन्त्री विजयसिन्हा लखिसराय-मण्डलात् च स्पर्धिष्यतः।
बिहारस्य स्वास्थ्यमन्त्री मङ्गलपाण्डे इत्येषः सीवान-विधानसभाक्षेत्रात्
नामाङ्कितः अस्ति। राज्यमन्त्री नितिन नवीनः बांकिपुरतः, रेणुदेवी च बेतिया-
मण्डलात् स्पर्धिष्यतः। त्रिविक्रमसिङ्गः औरङ्गाबाद्-मण्डलात् स्वस्य भाग्यं
परीक्षयिष्यति, श्रेयसीसिङ्गः जमुई-विधानसभाक्षेत्रात्, पूर्वकेन्द्रिय मन्त्री
रामकृपाल यादवः च दानापुर-मण्डलात् स्पर्धिष्यति।

**निकष-क्रिकेट-क्रीडायां द्वयोः
निकष-क्रीडयोः अन्तिमायां
निकष-क्रीडायां भारतेन वेस्ट-
इण्डीज-दलं सप्त स्तोभैः पराजितम्**
हिमसंस्कृतवार्ता: - निकष-क्रिकेट-
क्रीडायां नवदेहल्याः अरुण जेटली-
क्रीडाङ्गणे द्वयोः निकष-क्रीडयोः अन्तिमायां
निकष-क्रीडायां भारतेन वेस्ट-इण्डीज-दलं
सप्त स्तोभैः पराजितम्।

सुभाषितम्

वक्तव्ये तु यदा वक्ता,
श्रोतारमवमन्य वै।
स्वार्थमाह परार्थं तत्,
तदा वाक्यं न रोहति।।

जब बोलते समय वक्ता श्रोता
की अवहेलना करके दूसरे के
लिए अपनी बात कहता है,
तब वह वाक्य श्रोता के हृदय
में प्रवेश नहीं करता है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
[himsanskritam.com](https://www.himsanskritam.com)
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

**सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति**

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

जम्मू-कश्मीरप्रदेशे कुपवाडा-जनपदे

**नियन्त्रण-रेखायां भीषण-
सङ्घर्षे द्वौ आतंकवादिनौ मृतौ**
हिमसंस्कृतवार्ता: - जम्मू-
कश्मीरप्रदेशे उत्तरभागस्थिते
कुपवाडा-जनपदे नियन्त्रण रेखायां
भीषण-सङ्घर्षे द्वौ आतंकवादिनौ
मृत्युमुपगतौ। सेनानुसारं सीमावर्ती-
कुपवाडा-जनपदस्य माछिल-क्षेत्रे
सेनया जम्मू-कश्मीर-आरक्षिबलेन
च संयुक्तं अभियानं प्रारब्धम्।
सेनाप्रवक्त्रा प्रोक्तं यत् शस्त्रधारिभिः
आतंकवादिभिः अकस्मात्
भुशुण्डिकाप्रहारः कृतः येन तस्मिन्
प्रदेशे तीव्रः सङ्घर्षः उत्पन्नः। मृत-
आतंकवादिनां समीपात् बहूनि
शस्त्राणि विविधोपकरणानि च
प्राप्तानि।

हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेससमिते: अध्यक्षपदस्य विषये राजनीति: तप्ता, राज्यस्य द्वौ नेतारौ देहलीं प्राप्तौ राज्य प्रभारिणा पूर्वमेव प्रतिवेदनं प्रस्तुतम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। शीघ्रमेव हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेससमिते: अध्यक्षस्य घोषणा भवितुमर्हति। नामानि अन्तिमरूपेण निर्धारिताणि सन्ति। गतशुक्रवासरे शिमलानगरम् आगतं राज्यकार्याणां प्रभारी रजनी पाटिल मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः, उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री, काङ्ग्रेस-अध्यक्षा प्रतिभासिंह, अनेकैः मन्त्रिभिः, दलस्य वरिष्ठनेतृभिः च सह अमिलत्। सा दलनेतृणां कार्यकर्तृणां च प्रतिक्रियाः अपि सङ्गृहीतवती। पाटिल गतदिवसे एव दिल्लीनगरं प्रत्यागता। राज्याध्यक्षपदस्य कृते अनेके नेतारः धावन्ति, परन्तु शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः, विधायकः कुलदीपराठौरः, विधानसभायाः उपाध्यक्षः विनयकुमारः चेत्येतेषां नामानि अग्रणीः सन्ति। शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः, डियोगविधायकः, दलस्य राष्ट्रियप्रवक्ता च कुलदीपराठौरः अपि मंगलवासरे प्रातःकाले दिल्लीनगरम् गतवन्तौ। यद्यपि दिल्लीनगरे उभयोः स्वकीयाः समागमाः सन्ति तथापि अध्यक्षपदं परितः उष्णराजनैतिकविमर्शस्य मध्ये तेषां दिल्लीयात्रा महत्त्वपूर्णा इति मन्यते।

रजनीपाटिल स्वस्य प्रतिवेदनं पूर्वमेव प्रस्तुतवती

सूत्रानुसारेण रजनी पाटिल इत्यनया दलस्य राष्ट्रियाध्यक्षः मल्लिकार्जुन खड्गे सहितं शीर्षनेतृत्वाय स्वप्रतिवेदनं प्रदत्तम् अस्ति। अध्यक्षस्य नियुक्तेः अनन्तरं राज्यकार्यकारिण्याः घोषणा भविष्यति। राज्यकार्यकारिणीसमित्याः नामानि अपि अन्तिमरूपेण निर्धारितानि सन्ति। यतो हि केषुचित् पदेषु अध्यक्षस्य अनुमोदनस्य आवश्यकता भवति, अतः अध्यक्षस्य नामः घोषणायाः अनन्तरमेव संस्थायाः महासचिवः अन्ये च

कतिचन पदानि अन्तिमरूपेण निर्धारिताणि सन्ति।

पंचायतनिर्वाचनस्य कारणात् अग्रे विलंबः नैवः

अस्मिन् वर्षे दिसम्बरमासे राज्ये पंचायतनिर्वाचनं निर्धारितम् अस्ति। फलतः शीर्षनेतृत्वं अध्यक्षेण सह राज्यस्य, मण्डलस्य च कार्यकारिणीसमित्याः घोषणां करिष्यति इति अपेक्षा अस्ति। काङ्ग्रेसपक्षस्य शीर्षनेतृत्वं शिमलानगरम् आगतम्। अतः तेषां दिल्लीं प्रत्यागमनान्तरम् अथवा तेषां अनुमोदनं प्राप्य समितिः निर्मिता भविष्यति इति सम्भावना वर्तते।

नवम्बरमासे कार्यकारिणी-समितिः विघटिता

नवम्बर २०२४ तमे वर्षे दलस्य राष्ट्रियाध्यक्षः मल्लिकार्जुन खड्गे इत्यनेन मण्डलस्य, खण्डस्य च काङ्ग्रेससमित्याः सह राज्यकार्यकारिणीसमित्याः विघटनं कृतम्। राज्याध्यक्षा प्रतिभासिंह दलस्य गतिविधीनां एकमात्रं संचालनं करोति।

किम् कथयति शिक्षामन्त्री-

शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः अकथयत् यत् सः विभागीयकार्यार्थं देहलीनगरम् आगतः आसीत्। केन्द्रेण हिमाचलस्य कृते केन्द्रीयविद्यालयद्वयं अनुमोदितम्। अस्य औपचारिकतां पूर्णं कर्तुं सः अक्टूबरमासस्य १५ दिनाङ्कपर्यन्तं समयं दत्तवान् आसीत्। सः शिक्षामन्त्रालयस्य अधिकारिभिः सह मिलित्वा अस्मिन् अपकर्षं याचितवान् अस्ति। सः बुधवासरे शिमलानगरं प्रत्यागमिष्यति।

विधायकः कुलदीपराठौरः किम् कथयति
विधायकः कुलदीपराठौरः वदति यत् सः संगठनात्मककार्यार्थं दिल्लीनगरम् आगतः अस्ति। सः बुधवासरे दिल्लीनगरे दलसभायां भागं गृह्णीयात्। दलस्य शीर्षनेतृत्वेन तस्मै संगठननिर्माणकार्यक्रमस्य उत्तराखण्डस्य दायित्वं दत्तम् अस्ति। अस्य विषये सः उच्चाज्ञां प्रति प्रतिवेदनं प्रस्तौति। दिल्ली-भ्रमणकाले दलनेतृभिः सह मिलनं स्वाभाविकम्।

हिमाचले उद्घटिष्यति कौशल-अकादमी, डिजिटल-विश्वविद्यालयश्च- राजेश धर्माणी

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। तकनीकीशिक्षामन्त्री राजेशधर्माणी तकनीकीशिक्षाविषये समीक्षासभायाः अध्यक्षतां कुर्वन् राज्यस्य युनः नवीनविचारैः ऊर्जाभिः च परिपूर्णः इति उक्तवान्। उद्यमशीलतां प्रति युनां आकर्षणार्थं उद्योगविभागस्य सहकारेण विभिन्नेषु तकनीकीसंस्थानेषु उद्यमशीलताकार्यक्रमानाम् आयोजनं भविष्यति। कार्यक्रमस्य अन्तर्गतं युनां नेतृत्वगुणानां विकासाय, स्वस्य नवीनतानां साकारीकरणाय च अवसराः प्रदत्ताः भविष्यन्ति। अस्मिन् प्रयासे उद्योगविशेषज्ञाः सम्मिलिताः भविष्यन्ति। हिमुडा इत्यस्य सहकारेण प्रशिक्षणकार्यक्रमाः अपि आयोजिताः भविष्यन्ति। राजेशधर्माणी इत्यनेन उक्तं यत् राज्ये सूक्ष्मं, लघु, स्टार्टअप च पारिस्थितिकीतन्त्रं विकसितं भवति। राज्यसर्वकारस्य विभिन्नयोजनाभिः युनां स्टार्टअप-संस्थानां प्रचारः क्रियते। सः अपि अवदत् यत् युनां उद्यमस्थापनार्थं प्रोत्साहयितुं विभिन्नैः उद्योगसङ्घैः सह समन्वयः स्थापितः अस्ति। सः अवदत् यत् सौन्दर्य-कल्याण-कैशन-उद्योगानां वर्तमानविस्तारं दृष्ट्वा देशस्य प्रमुखैः परिचयैः सह समन्वयः स्थापितः यत् युनः एतेषु उद्योगेषु आकर्षयन्ति, अस्मिन् क्षेत्रे युनः प्रशिक्षिताः सन्ति। आधुनिकावश्यकताः मनसि कृत्वा पाठ्यक्रमाः विकसिताः सन्ति। प्राविधिकशिक्षामन्त्री उक्तवान् यत् हिमाचलप्रदेशसदृशे प्राकृतिकविपदः दुर्बले राज्ये आपदाप्रबन्धनस्य महत्त्वं महत्त्वपूर्णम् अस्ति। अस्य आलोके छात्राणां कृते राज्यस्य औद्योगिक-प्रशिक्षणसंस्थासु, बहुतकनीकी, अभियांत्रिकीसंस्थासु आपदाप्रबन्धनस्य व्यावहारिकप्रशिक्षणं प्रदत्तं भविष्यति, येन ते आपदाप्रबन्धनस्य व्यावहारिकज्ञानेन सुसज्जिताः भविष्यन्ति। अङ्कीययुगे राज्यस्य युनां कृते राज्ये कौशल-अकादमी, डिजिटल-विश्वविद्यालयः च स्थापितः भविष्यति इति अपि सः अवदत् सभायां तकनीकी शिक्षासचिवः संदीपकदमः, तकनीकी-शिक्षानिदेशकः अक्षयसूदः, अन्ये वरिष्ठाधिकारिणः च उपस्थिता अभवन्।

HP Cabinet Meeting - दीपावल्याः अनन्तरं २३ दिनाङ्के मन्त्रिमण्डलसभा, पंचायतनिर्वाचनसहितविषयेषु चर्चा भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। दीपावल्याः अनन्तरं अक्टूबर-मासस्य २३ दिनाङ्के राज्यमन्त्रिमण्डलस्य समागमः भविष्यति। अस्मिन् सत्रे प्राकृतिकविपदः कारणात् विस्थापितानां पुनर्वासस्य विषये चर्चा भविष्यति। २०२३ तमस्य वर्षस्य आपदायां प्रभावितेभ्यः परिवारेभ्यः विशेषाश्रयसंकुलं प्रदातुं राज्यसर्वकारेण पूर्वमेव निर्णयः कृतः अस्ति। अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं येषां गृहाणि पूर्णतया नष्टानि सन्ति तेषां कृते ₹७ लक्षरूप्यकाणां आर्थिकसहायता प्रदत्ता भविष्यति। कृषि-उद्यान-बहुगृह-गृह-सामग्री,

पशुपालन-क्षतिः अपि पृथक् क्षतिपूर्तिः प्रदत्ता भवति। अस्याम् आपदि राज्यस्य हानिः प्रायः ₹७,००० कोटिरूप्यकाणां भवति इति अनुमानितम् अस्ति। केन्द्रीयसहायतायाः विलम्बस्य कारणात् राज्यसर्वकारः स्वस्य सीमितसम्पद्धिः सह प्रभावितानां पुनर्स्थापनार्थं योजनं सज्जीकरोति। मन्त्रिमण्डलस्य सत्रे आश्रयस्य पुनर्वासस्य च उपायाः अन्तिमरूपेण निर्धारिताः भवितुम् अर्हन्ति।

पंचायतनिर्वाचने चर्चा सम्भवति

सभायां पंचायतीराज संस्थानां निर्वाचनस्य विषये महत्त्वपूर्णं चर्चा सम्भवति। सूत्रानुसारं सत्ताधारी दलं त्रिषु विकल्पेषु विचारयति। प्रथमं यावत् ग्रामीणमार्गाणां पुनर्स्थापनं सम्पन्नं न भवति तावत् निर्वाचनं स्थगितव्यम्। द्वितीयं, निर्वाचनं समये एव भवितव्यम्। तृतीयम्, शीतं दृष्ट्वा यावत् ऋतुः अनुकूलः न भवति तावत् निर्वाचनं स्थगितव्यम्। अधुना पंचायत-नगरीय-निकाय-निर्वाचनानां संचालनाय सर्वकारेण स्वस्य भविष्यस्य रणनीतिः अवश्यमेव निर्णीतव्या।

रज्जुमार्ग-परियोजनायाः निर्णयस्य सम्भावना

तारादेवी-शिमला रज्जुमार्ग-परियोजनायाः विषये अपि मन्त्रिमण्डले निर्णयं कर्तुं शक्नोति। हिमाचलप्रदेशस्य रज्जुमार्गपरिवहनविकासनिगमेन अस्याः प्रस्तावितयाः १३.७९ किलोमीटरपरियोजनायाः कृते नूतनः प्रस्तावः सज्जीकृतः अस्ति। प्रारम्भिकनिविदायां केवलम् एका एव कम्पनी भागं गृहीतवती; अधुना नूतना निविदाप्रक्रिया आरम्भा भविष्यति।

रिक्तपदानि पूरयितुं निर्णयः अपि भवितुं शक्नोति
सभायां विभिन्नविभागेषु रिक्तस्थानानां पूरणविषये अपि निर्णयः करणीयाः इति सम्भावना वर्तते। राज्यसर्वकारः आगामिवर्षद्वयस्य मार्गचित्रे कार्यं कुर्वन् अस्ति, यस्य अन्तर्गतं सर्वकारीयक्षेत्रे युनां कृते जीविकायाः अवसराः वर्धिताः भविष्यन्ति। हमीरपुरचयन-आयोगं पुनः सक्रियं कृत्वा सर्वकारेण नियुक्तिप्रक्रियायाः त्वरिततायाः संकेताः दत्ताः।

Rahul Gandhi in Shimla- शिमलां प्राप्तः राहुलगान्धी, मन्त्रिणौ धनीरामशाण्डिलः, विक्रमादित्यसिंहः च स्वागतं कृतवन्तौ

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

काङ्ग्रेसनेता सांसदः च राहुलगान्धी शिमलानगरम् आगतः। तस्य समूहः शिमलानगरस्य संजौलीतः अपराह्णे १:५० वादने छराबड़ां प्रति प्रस्थितः। राहुलगान्धी चक्रविड चण्डीगढतः शिमलानगरस्य अन्नाडेलप्राङ्गणं प्रति यात्रां कृतवान्। ततः सः मार्गेण छराबड़ां गतवान्। अन्नाडेले स्वास्थ्यमन्त्री धनीराम शाण्डिलः

लोकनिर्माणमन्त्री विक्रमादित्यसिंहः राहुलगान्धिनः स्वागतं कृतवन्तौ। समाचारानुसारं प्रियङ्गागान्धिनः पतिः रोबर्ट वाड़ा अपि शिमलानगरम् आगन्तुं शक्नोति। सोनिया गान्धी प्रियंका गान्धी वाड़ा च त्रिदिनानि यावत् छराबड़ायां सन्ति। अद्य राहुलगान्धी अपि स्वमातुः भगिन्या च सह भवितुं छराबड़ाम् आगतः। राहुलगान्धी छराबड़ायां एकदिनद्वयं वा स्थातुं शक्नोति इति कथ्यते। सः हरियाणाराज्ये समयं व्यतीत्य मंगलवासरे प्रातःकाले शिमलानगरम् आगतः। परन्तु तस्य कृते कोऽपि आधिकारिकः कार्यक्रमः अन्तिमरूपेण न निर्धारितः।

गङ्गानाथझापरिसरे भारतीयज्ञानपरम्पराविषयिण्याः कार्यशालायाः समारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ता:- दीनदयालशुक्लः। केन्द्रीय- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य गङ्गानाथझा- परिसरान्तर्गत- भारतीयज्ञानपरम्पराकेन्द्रेण द्विसहस्राधिकपञ्चविंशतितमे स्त्रीष्टाब्दे दशममासस्य त्रयोदशे दिनाङ्के (१३.१०.२०१५) परिसरीयसभागरे भारतीयज्ञानपरम्परायाम् अनुसन्धानम् इति विषयम् अधिकृत्य षष्ठदिवसीयायाः राष्ट्रियकार्यशालायाः उद्घाटनसत्रस्य आयोजनम् अभवत्। अस्यां कार्यशालायां देशस्य ख्यातिलब्धैः विद्वद्भिः प्रख्यातशिक्षाविद्विष्य व्याख्यानानि प्रदास्यन्ते। उद्घाटनसत्रस्य मुख्यातिथिः भारतशासनस्य शिक्षामन्त्रालयस्य भारतीयज्ञानपरम्पराकेन्द्रस्य राष्ट्रियसमन्वयकः प्रो. मूर्तिगन्दी. एस. आसीत्। सः भारतीयज्ञानपरम्पराक्षेत्रे अनुसन्धानस्य सम्भावनाः लब्धावसरान् च उपस्थितान् सर्वान् अवबोधयत्। भारतीयज्ञानपरम्परायाः अध्ययनं भारतीयसंस्कृतेः परिचयाय सुयोग इति प्रोक्त्वा स छात्रान् अस्मिन् क्षेत्रे अनुसन्धानाय प्रेरयामास। स्ववक्तव्ये सः आलेखचित्राणां प्रस्तुतीकरणस्य च माध्यमेन वर्तमानदृष्ट्या प्राचीनायाः गौरवशालिन्याश्च परम्परायाः समृद्धेः अनुभवमेव भारतीयज्ञानपरम्परायाः आधारं प्रत्यपादयत्। उद्घाटनसत्रस्य सारस्वतातिथिः हैदराबादविश्वविद्यालयस्य निवृत्ताचार्यः प्रो. सुब्रह्मण्यम कोराडः अभवत्। सः स्वव्याख्याने भारतीयज्ञानपरम्परायाः गाम्भीर्यम् अवबोधयत्। स्वसारगर्भितवचनेषु सः वेदेषु मीमांसाशास्त्रे च उपलब्धानां शब्दानां विश्लेषणम् अकरोत्। कार्यक्रमस्य विशिष्टातिथिः केन्द्रीय-संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य देवप्रयागस्थस्य रघुनाथकीर्तिपरिसरस्य निदेशकः प्रो. सुब्रह्मण्यम पी. वी. बी. अपि आसीत्। सः स्वभाषणे भारतीयज्ञानपरम्पराया विश्वस्य कृतम् अवदानम् इति विषयं विस्तरेण चर्चयामास। तेन अनुसन्धानस्य भारतीयः पद्धतयः शास्त्रीयग्रन्थेषु निहितं ज्ञानं तथा आधुनिकानुसन्धानाय तेषाम् उपयोगश्च प्रकाशमानीतः।

"राज्यस्य प्रत्येकं चिकित्सामहाविद्यालये चिकित्सा- आपत्कालीनविभागानां स्थापना भविष्यति, षण्मासाभ्यन्तरं च कार्यान्विताः भविष्यन्ति"- मुख्यमंत्री सुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता:- मण्डी।

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः राज्यस्य प्रत्येकं चिकित्सामहाविद्यालये चिकित्सा आपत्कालीनविभागाः स्थापिताः भविष्यन्ति इति घोषितवान्। आगामिषु षण्मासेषु एतत् कार्यं प्रारभ्यते। तदर्थं ३८ पदानाम् अनुमोदनं कृतम् अस्ति। एकस्य संकुलस्य माध्यमेन विशेषज्ञाः सुपर विशेषज्ञाः च नियोजिताः भविष्यन्ति। सः अवदत् यत् पैरामेडिकल-कर्मचारिणः, निदेशकः स्वास्थ्यसेवाः, डीएमई-कर्मचारिणः च पृथक् कृताः सन्ति। चिकित्सामहाविद्यालयस्य कर्मचारिणः चिकित्साशिक्षणे आनयन्ते। रेडियोग्राफर-प्रयोगशाला- प्रविधिज्ञानम् अभावं निवारणाय आसनानि वर्धितानि इति सः अवदत्।

मंगलवासरे नैरचौक- चिकित्सामहाविद्यालये आइरिस- वार्षिककार्यक्रमे प्रशिक्षुवैधान् सम्बोधयन् सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः स्वास्थ्यसेवाक्षेत्रे अभूतपूर्वपरिवर्तनानि आनयति। पूर्वं चिकित्सामहाविद्यालयाः जीर्णयन्त्रैः कार्यं कुर्वन्ति स्म। पूर्वजयरामसर्वकारेण १००० कोटिरुप्यकाणां भवनानि निर्मिताणि। यानि अधुना निष्क्रियरूपेण शयितानि सन्ति। यदि एतत् वित्तपोषणं चिकित्साप्रौद्योगिक्याः कृते उपलब्धं स्यात् तर्हि स्वास्थ्यसेवाक्षेत्रे हिमाचलं देशे प्रथमस्थाने स्यात्। सः अवदत् यत् वैद्याः कार्यं कर्तुम् इच्छन्ति, परन्तु चिकित्सालयाः अप्रेषितकेन्द्राणि अभवन्। एम्स दिल्ली इत्यस्य उल्लेखं कृत्वा सः अवदत् यत् एम्स इत्यत्र स्मार्ट प्रयोगशाला

स्थापिता अस्ति। रक्तस्य प्रतिरूपाणां एकेन एव सूच्यौषधेन १०० परीक्षणं कर्तुं शक्यते। एषा प्रौद्योगिकी हिमाचलस्य चिकित्सामहाविद्यालयेषु प्रवर्तयिष्यते। सः स्मार्ट मेडिकल डायग्नोस्टिक प्रयोगशालायाः कृते ७५ कोटिरुप्यकाणाम् अनुमोदनं कृतवान्। सः अवदत् यत् नैरचौक- चिकित्सामहाविद्यालयः पुरातनः अस्ति, तत्र एमआरआई-यन्त्रमपि नास्ति। सः अवदत् यत् एमआरआई-यन्त्रस्य कृते २८ कोटिरुप्यकाणि अनुमोदितानि, यत् मासद्वयेन अन्तः अत्र उपलभ्यते। सः अवदत् यत् नैरचौक- चिकित्सामहाविद्यालये कैथ-प्रयोगशालायाः कृते १२ कोटिरुप्यकाणि अनुमोदितानि सन्ति, तदर्थं च ९ कोटिरुप्यकाणि प्राप्तानि। अस्मिन्नवसरे स्वास्थ्य मन्त्री डॉ. धनीरामशाण्डिलः, धर्मपुरस्य विधायकः चन्द्रशेखरः, आदयः उपस्थिता अभवन्।

बहुवारम् असफलः अभवम् परन्तु लक्ष्यं निर्धारितवान्

जीवने सर्वदा सफलता न प्राप्यते इति मुख्यमन्त्री अवदत्। बहुवारम् असफलताः अवश्यं भवन्ति। यदि त्वं हृदयं भङ्ग्य असफलतायाः अनन्तरं गृहे उपविशसि तर्हि सफलता कदापि न अनुवर्तते। सः स्वस्य उदाहरणम् उद्धृत्य अवदत् यत् सः स्वयमेव बहुवारम् असफलः अभवत्, परन्तु निर्धारितं लक्ष्यं कृत्वा तत् प्रति गतः। सः स्वविचारैः अग्रे गतः, एकस्मिन् दिने मुख्यमन्त्री पदं प्राप्तवान्।

कार्यक्रमेऽस्मिन् भारतीयज्ञानपरम्परायाः मूर्धन्यविद्वान् प्रो. पेजात्तेय रामकृष्णः अन्यतमः विशिष्टातिथित्वेन समुपस्थितः आसीत्। कार्यशालायाः उद्घाटनसत्रस्य अध्यक्षतां वहन् परिसरनिदेशकः प्रो. त्रिपाठिललितकुमारः स्वकीयम् अध्यक्षीयम् उद्बोधनम् अददात्। सः भारतीयज्ञानपरम्परायाम् अनुसन्धानस्य गुणवत्तायां मौलिकतायां च विशेषबलम् अददात्। इदम् अनुसन्धानमात्रे न सीमयेत् अपि तु भारतीयसंस्कृतेः सभ्यतायाश्च दिव्यतायाः अनुभवाय विशेषः अवसर इति सः अकथयत्। तेनोक्तं यत् भारतीयज्ञानपरम्परायाः अध्ययनं न केवलं ज्ञानं वर्धयति अपितु अस्माकं सांस्कृतिकमूलानि अपि दृढीकरोति। देशस्य विभिन्नभागेभ्यः समागतान् प्रतिभागिनः छात्रान् च स्वागत्य सः सर्वेभ्यः इमां कार्यशालाम् अतिमहत्त्वपूर्णां विशिष्टां च न्यगदत्। कार्यक्रमस्य प्रारम्भे उपस्थितानां सर्वेषाम् अतिथीनां शिक्षकाणां विदुषां च स्वागतं परिसरस्य उपनिदेशकः प्रो. सरोदेदेवदत्तः अकरोत्। उद्घाटनसत्रस्य सञ्चालनं परिसरीयसहायकाचार्यः डॉ. त्रिवेदियशवन्तकुमारः सम्पादयामास। अस्यां कार्यशालायां देशस्य विभिन्नराज्येभ्यः शोधच्छात्राः अध्यापकाश्च भागं गृह्णन्ति। उद्घाटनसत्रे धर्मशास्त्रविभागाध्यक्षः प्रो. पाम्ण्डेयरामकृष्णः परमहंसः वेदविभागाध्यक्षः प्रो. मिश्रमनोजकुमारः डॉ. पाम्ण्डेयसुरेशः श्रीः मिश्रः अङ्कितः श्रीः तिवारिराजेशकान्तः सुश्रीः लङ्केअश्विनी तथा परिसरीयाः सर्वे सदस्याश्च उपस्थिताः आसन्।

योगी-मॉडलद्वारा परिवर्तितम् उत्तरप्रदेशे औद्योगिकजगतः मानचित्रम्

हिमसंस्कृतवार्ता: अंशुगुप्ता लखनऊ, 14 अक्टूबरमासः। यदा-कदा पिछड़ापन इत्यस्य च बेरोजगारी इत्यस्य च प्रतीकत्वेन ज्ञातः उत्तर-प्रदेशः अधुना नूतन-औद्योगिक-वृद्धि-केन्द्रं जातमस्ति।

मुख्यमंत्री-योगी-आदित्यनाथस्य नेतृत्वे राज्यं यथा तीव्रगत्या औद्योगिक-विकास-दिशि अग्रेणितं तेन सम्पूर्णं देशं चकितं कृतम्। वर्षे 2024-25 उत्तर-प्रदेशे अभूतपूर्वः 4,000 नूतनाः यन्त्रगाराः स्थापिताः, येन राज्ये 27,000 यन्त्रगाराणाम् ऐतिहासिक-संख्या प्राप्ता। एषा केवलं सांख्यिक-सिद्धिः नास्ति, अपितु आत्मनिर्भर-भारतस्य नूतन-उत्तर-प्रदेशे प्रगतिपदम्। अतीते अष्टसप्तम-वर्षाणि मध्ये योगी-सर्वकारेण उद्योगानां कृते निवेशक-हितैषिणं पारदर्शकं च वातावरणं निर्मितम्, येन निवेशकाः केवलम् आकर्ष्यन्ते न, अपि तु दीर्घकालपर्यन्तं संलग्नाः अपि भवन्ति।

एतेन राज्यं “नव-निवेश-केन्द्रं” (न्यू इनवेस्टमेंट हब) इति देशे विख्यातं जातम्। एतन् संस्थापिताः यन्त्रगाराः इलेक्ट्रॉनिक्स, वस्त्र-उद्योग, अन्न-

प्रसंस्करणम्, प्रतिरक्षा-निर्माणम्, वाहन-उद्योगः, रासायनिक-विभागः, नवीकरणीय-ऊर्जा च इत्यादिषु प्रमुख-क्षेत्रेषु अग्रगण्याः सन्ति।

तीव्र-गत्या विकसितः औद्योगिक-आधारः

2003 तमे वर्षे उत्तर-प्रदेशे केवलं 8,980 यन्त्रगाराः आसन्। 2021 तमे वर्षे एषा संख्या 16,503 जाता।

2022 तमे 17,481, 2023 तमे 19,100, अधुना 2025 तमे वर्षे 27,000 पर्यन्तं प्राप्ता — एषा उल्लेखनीया वृद्धिः।

एषा वृद्धिरेव न केवलं संख्याया, अपितु औद्योगिक-भूगोलस्य संरचनात्मक-परिवर्तनस्य सूचकः।

अधुना निवेशः केवलं नोएडा-ग्रेटर-नोएडा-लखनऊ इत्यादिषु सीमितः नास्ति, अपि तु बरेली, कानपुर, झांसी, गोरखपुर, आजमगढ़, प्रयागराज इत्यादिषु नगरेषु अपि प्रसृतः अस्ति।

निवेश-रोजगारयोः नव-युगम्

2023-24 तस्य उद्योगानां वार्षिकसर्वेक्षणं (ए.एस्.आइ.)-

प्रतिवेदनसंसारं, उत्तर-प्रदेशः देशस्य शीर्ष-१५ औद्योगिक-राज्यानां मध्ये चतुर्थस्थाने स्थितः। तस्मिन् समये 22,141 कारखानाः क्रियाशीलाः आसन्, याः देशस्य समग्र-संख्यायाः 8.5% भागम्।

एषु मात्रकेषु 12.80 लक्षात् अधिकाः कर्मकाराः कार्यरताः आसन्, यः राष्ट्रस्य औद्योगिक-श्रमशक्तेः 8.3% अंशः।

कारखाना-वृद्धि-दरः 16%, श्रमिक-संख्या-वृद्धिः 8% च आसन् — यतः स्पष्टं दृश्यते यत् प्रदेशे केवलं उद्योगः न वर्धते, अपितु रोजगार-संधयः अपि निरन्तरं प्रसूताः भवन्ति। 2025 तमे वर्षे 27,000 यन्त्रगाराणां प्राप्तिः तस्य प्रमाणम्।

ग्राम्य-औद्योगिकीकरणस्य नव-अध्यायः

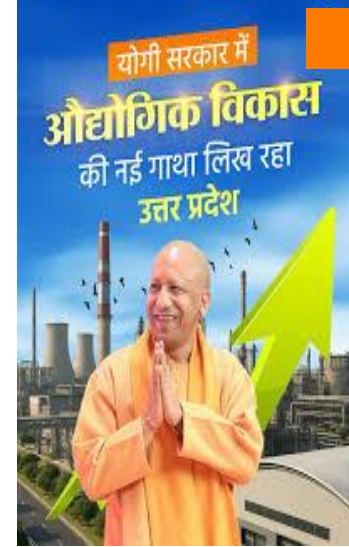
राज्य-सर्वकारस्य उद्देश्यः केवलं शहरी-विकासः नास्ति, अपितु ग्राम्य-औद्योगिकीकरणस्य प्रोत्साहनम् अपि अस्ति।

एम.एस्.एम्.ई.-इकाइभ्यः, स्थानीय-शिल्पिभ्यः च अनुदान-प्रशिक्षण-वित्तीय-सहाय-निर्यात-सुविधा इत्यादि

उपक्रमाः प्रदत्ताः।

अद्यापि उत्तर-प्रदेशस्य ग्राम्य-प्रदेशेषु लघु-उद्योगाः आत्मनिर्भर-भारतस्य मूलं दृढं कुर्वन्ति।

एषा औद्योगिक-गाथा केवलं विकासस्य न, अपितु विश्वासस्य, पारदर्शितायाः, परिवर्तनस्य च आदर्शः जातः।

अयोध्यायां दीपोत्सवाय निर्मीयन्ते 15 अस्थायी चिकित्सालयाः

दीपोत्सवम् 2025 अविस्मरणीयं कर्तुं युद्धस्तरेण सङ्गताः योगिसर्वकारः

हिमसंस्कृतवार्ता: अंशुगुप्ता अयोध्या, 14 अक्टूबरमासः। दीपोत्सवः 2025 अविस्मरणीयं पूर्णतः च सुरक्षितं कर्तुं मुख्यमन्त्रिणो योगिनः आदित्यनाथस्य निर्देशनानुसारं स्वास्थ्यविभागेन अयोध्यायां दृढप्रयत्नाः कृताः। अयोध्यायाम् आगत्य दीपोत्सवे श्रद्धालुभ्यः पर्यटकानां च स्वास्थ्यरक्षणाय पञ्चदश अस्थायी चिकित्सालयाः स्थाप्यन्ते। समग्रमेलेषु दश स्थानेषु च 24-घण्टाणां रोगिवाहनानां नियुक्तिः क्रियते। मुख्यमन्त्रिणो योगिनः आदित्यनाथस्य विशेषनिर्देशनानुसारं अनेन वर्षे नवमदीपोत्सवस्य आयोजनाय युद्धस्तरेण सज्जता क्रियते। अस्मिन् आयोजने प्रत्येकस्य व्यक्तेः स्वास्थ्यं सम्पूर्णतः रक्षितं भविष्यति। अयोध्यायाः प्रमुखवैद्याधिकारी डॉ. सुशीलकुमारबानियान् उक्तवान्।

दीपोत्सवे स्वास्थ्यसेवानां विषयं पूर्णसतर्कता अनिवार्या भविष्यति। सर्वेषु चिकित्सालयेषु आवश्यकताः औषधयः, पैरामेडिकल कर्मकाराः, विशेषज्ञवैद्याः च उपलब्धन्ते।

रोगिवाहनानि एतेषु स्थलेषु तन्त्रकालये नियुक्ताः स्युः नियन्त्रणकक्षः, श्रीरामजन्मभूमि परिसरः, श्रीहनुमानगढ़ी, श्रीकनकभवनमन्दिरपरिसरः,

पक्काघाटः, बन्धातिरः (वीणा चौराहः), हनुमानगुफा (श्रीरामकथासंग्रहालयः), साकेत् पेट्रोल पम्प, अयोध्याधाम् रेल्वी स्टेशन, श्रीनागेश्वरनाथमन्दिरः च।

त्रयः प्रमुखाः चिकित्सालयाः, पञ्चाशत् शय्यानि आरक्षितानिस्वशासी राजर्षि दशरथ मेडिकल कालेज् अयोध्यायां - २० शय्यानि। जिलाचिकित्सालयः अयोध्या (पुरुष) - २० शय्यानि। श्रीरामचिकित्सालयः अयोध्या - १० शय्यानि।

एतेषु पञ्चदश स्थलेषु अस्थायी प्राथमिक उपचारकेन्द्राणि स्थाप्यन्तेकेंद्रोल् रुम् (साकेत् डिग्री कालेज् सम्मुखे), श्रीरामजन्मभूमि निकासद्वारः, श्रीरामजन्मभूमि निकासद्वारः (पीएफसी), श्रीहनुमानगढ़ी मन्दिरः, बन्धातिरः (विकासप्राधिकरण कार्यालयः), पक्का घाटः (८ शय्यानि अस्थायी चिकित्सालयः), श्रीनागेश्वरनाथमन्दिरः, साकेत् पेट्रोल पम्प, हनुमानगुफा (श्रीरामकथासंग्रहालयः), अन्तर्राष्ट्रीय बस्टॉप् अयोध्याधाम्, कारसेवकपुरम्, दशरथमहल, अयोध्याधाम् रेल्वी स्टेशन, कनकभवनमन्दिरपरिसरः, झनकिघाटः च। अन्यजनपदात् विशेषज्ञवैद्यदलानि आगमिष्यन्तिदीपोत्सवे स्वास्थ्यसेवानां अधिकं सशक्तीकरणाय अमेठी, अंबेडकरनगरं, बाराबंकी, सुल्तानपुर इत्यादिषु जनपदेभ्यः विशेषज्ञवैद्यदलाः अयोध्यायां आगमिष्यन्ति। एते दलाः सम्पूर्णसमारोहकालिनं विविधस्थलेषु नियुक्ताः स्युः, श्रद्धालुभ्यः स्वास्थ्यसेवाः प्रदास्यन्ते।

आन्ध्रप्रदेशस्य विशाखापत्तनम् नगरे गूगल्-ए. आई. हव इत्यस्य उद्घाटनम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - आन्ध्रप्रदेशस्य विशाखापत्तनम् नगरे गूगल्-ए. आई. हव इत्यस्य उद्घाटने प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना हर्षः प्रकटितः। सामाजिकान्तर्जालीय पटले श्रीमोदी सूचितवान् यत् अयम् उपक्रमः अस्माकं नागरिकानां कृते अत्याधुनिक-साधनानां प्रदानं सुनिश्चितं करिष्यति, डिजिटल-अर्थव्यवस्थां प्रवर्धयिष्यति, वैश्विक-तन्त्रज्ञान-नेतृत्वे राष्ट्रस्य स्थानं सुरक्षितं च करिष्यति।

भारते महिला-कार्यबल-सहभागिता-मानाङ्के उल्लेखनीया वृद्धिः अभवत् - श्रम-वृत्ति-मन्त्रालयः

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारते महिला-कार्यबल-सहभागिता-मानाङ्के उल्लेखनीया वृद्धिः अभवत्। श्रम-वृत्ति-मन्त्रालयस्य अनुसारं द्विसहस्रतमस्य सप्तदशे अष्टादशे सहैव त्रयोविंशे-चतुर्विंशे च वर्षे महिला-कार्यबल-सहभागिता-मानाङ्कः त्रयोविंशति-प्रतिशतात् द्विचत्वारिंशत् प्रतिशतं पर्यन्तं वर्धितः। विश्व-वित्तकोषस्य सूचनानुसारं विगते एकस्मिन् दशके ब्रिक्स-राष्ट्रेषु महिलानां कार्यबल-सहभागितायां भारतदेशेन सर्वाधिका उल्लेखनीया वृद्धिः सम्पादिता।

शासकीयसंस्कृतमहाविद्यालयः, भितरी, सीधी मध्यप्रदेशे वेदज्ञानसप्ताहः सुसम्पन्नः

हिमसंस्कृतवार्ताः, डॉ.अलोकचन्द्रः। कार्तिक-कृष्ण-अष्टम्यां तिथौ 14.10.2025 तमे दिनाङ्के मङ्गलवासरे महर्षिसां दीपनिराष्ट्रीयवेदविद्याप्रतिष्ठानम्, उज्जयिनी, शासकीयसंस्कृतमहाविद्यालयः, भितरी, जिला-सीधी, (म.प्र.) इत्यनयोः संयुक्तसत्वावधानेन दिनांक 08 अक्टूबर 2025 तः 14 अक्टूबर 2025 दिनांकपर्यन्तम् आयोजितवेदज्ञानसप्ताहकार्यक्रमस्य समापनसत्रोत्सवः शासकीयसंस्कृतमहाविद्यालयपरिसरे समनुष्ठितः। शोभायात्रायाः समनन्तरं वैदिकमङ्गलाचरणेन सह दीपप्रज्वलनं पूजनं च कृत्वा कार्यक्रमोऽयं समारम्भः। महाविद्यालयस्य प्राचार्यः कार्यक्रमसंयोजकश्च डॉ. सपनकुमारपंडावर्यः स्वागतपरिचयं च कृत्वा वेदज्ञानसप्ताहकार्यक्रमस्य विवरणं प्रस्तुतवान्। तदनु मुख्यातिथिरूपेण शासकीयमहाविद्यालयः, चुरहट इत्यस्य प्राचार्यः डॉ. श्रीनिवासशर्मणा वैश्विकज्ञानपरम्परायाः मूलं भवति वेद इत्यवदत् तथा ईदृश्यैः कार्यक्रमैः समाजे वैदिकज्ञानस्य प्रचारप्रसाराय प्रतिष्ठानस्य प्रयासः

श्लाघनीयः इत्यवोचत्। तदनु सम्मानितातिथिः शासकीयमहाविद्यालयः (प्राचार्यः, रामपुर नैकिनम्) डॉ. कमलेश्वरप्रसाद-आजादवर्येण इत्थम् उक्तं यत् स्वजीवने समुध्यर्थं वैदिकसंस्काराः सर्वदा सहयोगिनः भवन्ति इति। ततः विशिष्टातिथिः श्रीलवकेशपाठकमहोदयेन वेदाध्ययनाय छात्रान् प्रेरितवान्। पश्चात् मुख्यवक्ता डॉ. आलोकचन्द्रपरिडा (सहायकप्राध्यापकः वेदविभागाध्यक्षश्च, महर्षिमहेशयोगीवैदिकविश्वविद्यालयः, कटनी, मध्यप्रदेशः) "कल्पशास्त्रपरिचयः : साम्प्रतिकसमाजे तत्प्रासंगिकता" इति विषयम् अधिकृत्य शास्त्रीयविधि-लक्षणव्युत्पत्त्यर्थपुरःसरं सरलरीत्या सारगर्भितरूपेण विविधसामाजिकोदाहरणैः उद्बोधितम्। महोदयेन महर्षिमहेशयोगीवर्यकृतवैदिकवाङ्मयस्य चत्वारिंशत् 40 क्षेत्राणां विषये आलोकपातं कुर्वन् अवोचत् यत् वेदगतज्ञानं सर्वैरपि आत्मसात्करणायम्। वैदिकशिक्षा-तच्चल्यबोधश्च समाजे प्रचारप्रसारो विधेयः। वेदज्ञानस्य आचरणं प्रसारश्च अस्माकं सर्वेषां वैदिकानां भारतीयानां च मूलभूतं दायित्वं वर्तते। अनैनव वेदज्ञानबलेन भारतदेशः विश्वगुरुः आसीत् अग्रे भविष्यति च। कार्यक्रमस्य संचालनं डॉ. देवेन्द्रकुमारतिवारीवर्येण धन्यवादज्ञापनं च सुश्रीसबिहाबेगममहोदयया कृतम्। कार्यक्रमस्य समापनसत्रस्य समाप्तिः सामूहिकशान्तिपाठेन कृता इति। कार्यक्रमे अस्मिन् महाविद्यालयस्य कर्मचारिणः श्रीबाँकेविहारीशुक्लः, श्रीराजमणिगयादवयोः सहितं पञ्चाशदधिकाः आचार्याः, छात्राः, स्थानीयगणमान्यनागरिकाश्च समुपस्थिता आसन् इति शम्।

अद्यतनः 'अध्येता'

इत्यस्य वार्ताकार्यक्रमः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने 'अध्येता' इत्यस्य वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये। अद्यतन-वार्तासु प्रथमं तु एतत् अस्ति यत् अफगानदेशस्य विदेशमन्त्री अमीर-खान-मुत्किः भारतीयनिवेशकान् अफगानदेशे निवेशयितुम् आहूतवान् अस्ति।

काव्या- नमो नमः नन्दिनि! अहो, एषा तु धनसम्बद्धा एका महती वार्ता। यत् सः निवेशकान् आहूतवान् अस्ति, तत् तु तेषां देशस्य आर्थिकस्थितेः कृते शोभनम् एव। इदानीं द्वितीयां वार्तां शृणु। द्रुपः गजा-शान्ति-सम्मेलने उक्तवान् अस्ति यत् पाकिस्थानं भारतं च अतीव शोभनतया सह वासं करिष्यतः।

नन्दिनी- अहो! द्रुपस्य एतत् वचनं तु अतीव अवास्तविकम् अस्ति।

तृतीयां वार्तां पश्य। भारतीयसेना नियन्त्रणरेखायां सन्दिग्धं सञ्चलनं दृष्ट्वा चेतनावार्ता-गोलिकाः प्रक्षिप्तवती अस्ति।

काव्या- एषा तु सुरक्षासम्बद्धा वार्ता। सेना यत् सावधानतया कार्यं कृतवती अस्ति, तत् तु प्रशंसनीयम्। तत् सुरक्षादृष्ट्या महत्त्वपूर्णम् कार्यमेव। चतुर्थी वार्ता एषा अस्ति यत् बिहार-निर्वाचने कारागारस्थः कार्यकर्ता शर्जाल-इमामः राज्य-निर्वाचने स्पर्धयितुं प्रतिभूत्याः याचनं कृतवान् अस्ति।

नन्दिनी- अहो! एषः तु राजनैतिकः विषयः। कारागारस्थः अपि निर्वाचने स्पर्धयितुम् इच्छति, सः यत् याचनं कृतवान् अस्ति, तत् तु न्यायपालिकायाः निर्णयस्य विषयः।

अद्यतन-वार्ताः आनन्ददायकाः। धन्यवादः काव्ये।

काव्या- धन्यवादः नन्दिनि। शुभमस्तु।

ईदर-धीरजः, हिमसंस्कृतवार्ताः

"वन्दे संस्कृतमातरम्"

"लौकिकन्यायकोशः"

"एकपुत्रन्यायः"

दुर्गुणवतां शतपुत्राणाम् अपेक्षया सुगुणः एकः एव पुत्रः वरम्। संख्यामात्रेण कस्यापि स्वीकार्यता निश्चिता न भवति। गुणानाम् एव महत्त्वं भवति। तथा गुणवन्तः अल्पसंख्यया भवन्ति चेदपि न हानिः। एतस्मिन् अर्थे अस्य न्यायस्य प्रयोगः भवति।

उदा- {१} वरमेको गुणी पुत्रो न च मूर्खशतान्यपि। एकश्चन्द्रस्तमो हन्ति न तारागणोऽपि च॥

{२} एकेनापि सुपुत्रेण सिंहो स्वपिति निर्भयम्। सहैव दशभिः पुत्रैर्भरं वहति रासभी॥

[सुभाषितरत्नभाण्डागारात् ६, ७-९०]

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर महाराष्ट्रम्

पति- पत्न्योः मध्ये हास- परिहासम्

पतिः- कदा पति-पत्न्योः सम्बन्धः गम्भीरः गाढं च भविष्यति?

पत्नी- पति-पत्न्योः सम्बन्धः गम्भीरः गाढं च तदा भविष्यति यदा पतिः बधिरः भविष्यति।

पतिः-

कोरोनाकाले श्रमिकदशा

कोरोनाप्रलये घोरे, बद्धताला* प्रियाधरा** ।

दृश्यं मार्मिकमुद्भूतं, हृदयं वै विदारकम् ॥१॥

चलितानि हि चक्राणि, नोद्योगराजमार्गायोः ।

श्रमिकाः निजकार्येभ्यो, विमुक्ताः सकलास्तदा ॥२॥

रुद्धानि बसरेलानि, शकटानि त्रिचक्रिकाः ।

वाहनानामभावेऽपि, ते गृहगमनेप्सिताः ॥३॥

निराशाः भयभीतास्ते, सम्पीडिताः निराश्रयाः ।

सस्वेदाश्रिन्तिताश्रान्ताः, बुभुक्षिताः पलायिताः ॥४॥

पिता स्कन्धे जनन्यङ्के, गृहीत्वैतं स्वसन्ततीः ।

प्रस्थितास्ते निजग्रामं, पुण्यां जन्मस्थलीं प्रति ॥५॥

गोपयित्वा मनस्वेव, पीडां कष्टभयप्रदाम् ।

रेलयानपथेनैव, चलितास्ते ह्यनारतम् ॥६॥

क्रान्त्वा ते निर्जनं देशं, काननाच्छादितां धराम् ।

पाषाणकण्टकावृतां, मार्गमवनतोन्नतम् ॥७॥

सुखश्वासमवाप्तं तैः, निद्रावाप्ता यथेच्छया ।

पुत्रवत् जन्मभूमिर्हि, स्निह्यति नो गरीयसी ॥८॥

लेखकः- पं० जयभगवान् शास्त्री (१९११-१९९०)

राजकीय- उच्च-विद्यालयः तारागढ़म्

(कैथलनगरम्) हरियाणा।

इदानीं चीनदेशः गुप्तविमानानाम् अपि अन्वेषणं कर्तुं शक्नोति;

quantum radar 'Photon Catcher' इत्यनेन तस्य

दृष्ट्या पलायनं कठिनं भवति

हिमसंस्कृतवार्ताः। चीनदेशेन Photon Catcher इति क्वाण्टम् रडारस्य विकासस्य घोषणा कृता। अयं रडारः गुप्तयुद्धविमानानाम् (स्टीलथ) सहजतया अन्वेषणं कर्तुं समर्थः अस्ति। विश्वस्य गुप्ततमं युद्धविमानं मन्यमानस्य अमेरिकी-एफ-२२-युद्धविमानस्य कृते एतत् सर्वाधिकं सङ्कटम् उत्पद्यते। चीनदेशेन घोषितं यत् सः विश्वस्य प्रथमस्य अति-कम-शब्दस्य, चतुः-चैनल-एक-फोटोन्-डिटेक्टरस्य सामूहिक-उत्पादनं आरम्भवान्। Photon Catcher इति नामकं एतत् यन्त्रं एकं फोटोन्, ऊर्जायाः लघुतमं एककं ज्ञातुं शक्नोति। एषा क्षमता गुप्त-विमानानाम् अन्वेषणाय, अनुसरणं च कर्तुं क्वाण्टम्-सञ्चारस्य, क्वाण्टम्-रडारस्य च इत्यादीनां अत्याधुनिकप्रौद्योगिकीनां प्रमुखं घटकं करोति फोटोन् कैचर इत्यस्य विकासः अनर्हुई प्रान्ते क्वाण्टम् सूचना अभियांत्रिकी प्रौद्योगिकी अनुसन्धानकेन्द्रेण कृतः। चीनस्य विज्ञानप्रौद्योगिकीमन्त्रालयस्य प्रकाशनं विज्ञानं प्रौद्योगिकी च दैनिकं फोटोन् कैचरस्य विकासस्य विषये वृत्तान्तं दत्तवान्। तस्य अनुसारं चीनदेशः स्वस्य सामूहिकनिर्माणद्वारा क्वाण्टम् सूचनाप्रौद्योगिक्याः मूलघटकेषु आत्मनिर्भरतां अन्तर्राष्ट्रीयनेतृत्वं च प्राप्तवान्। यथा नाम सूचयति, एकफोटोन्-विज्ञापकः एकं फोटोन्-विज्ञापकं अत्यन्तं संवेदनशीलं यन्त्रं भवति यत् एकस्य फोटोन्-विज्ञापकस्य अन्वेषणं कर्तुं समर्थं भवति।